

**Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojasta ja siihen liittyviksi laeiksi**

**ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ**

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojasta sekä muutettaviksi eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettua lakia, sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia ja Patenti- ja rekisterihallituksesta annettua lakia.

Esityksen tarkoituksena on antaa EU:n käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojaa koskevaa asetusta täydentävät säännökset.

Esityksen mukaan toimivaltaisina viranomaisina olisivat Patenti- ja rekisterihallitus ja Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Muilta osin säännökset koskevat muun ohessa rekisteröintimenettelyä, kansallista yhteyspistettä ja valvontajärjestelmää. Muutoslait ovat luonteeltaan teknisiä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan keväällä 2026.

---

## SISÄLLYS

|                                                                                                             |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ .....                                                                       | 1  |
| PERUSTELUT .....                                                                                            | 4  |
| 1 Asian tausta ja valmistelu .....                                                                          | 4  |
| 1.1 Tausta .....                                                                                            | 4  |
| 1.2 Valmistelu .....                                                                                        | 4  |
| 1.2.1 EU-säädöksen valmistelu .....                                                                         | 4  |
| 1.2.2 Hallituksen esityksen valmistelu .....                                                                | 5  |
| 2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö .....                                                    | 5  |
| 2.1 Johdanto .....                                                                                          | 5  |
| 2.2 Rekisteröintimenettely .....                                                                            | 6  |
| 2.3 Maantieteellisten merkintöjen suoja .....                                                               | 6  |
| 2.4 Valvonta ja täytäntöönpano .....                                                                        | 6  |
| 2.5 Kansainväliseen rekisteriin kirjatut maantieteelliset merkinnät ja muutokset muihin<br>säädöksiin ..... | 7  |
| 3 Nykytila ja sen arviointi .....                                                                           | 7  |
| 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset .....                                                                    | 8  |
| 4.1 Keskeiset ehdotukset .....                                                                              | 8  |
| 4.2 Pääasialliset vaikutukset .....                                                                         | 11 |
| 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot .....                                                                         | 13 |
| 5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset .....                                                                 | 13 |
| 5.1.1 Kansallinen yhteyspiste .....                                                                         | 13 |
| 5.1.1.1 Rekisteröintijärjestelmä .....                                                                      | 13 |
| 5.1.1.2 Yhteyspisteenä toimiva viranomainen .....                                                           | 13 |
| 5.1.2 Valvontajärjestelmä .....                                                                             | 13 |
| 5.1.3 Valvonnasta vastaavat viranomaiset .....                                                              | 14 |
| 5.1.3.1 Tuottajien oman ilmoituksen tarkastamisesta vastaava viranomainen .....                             | 14 |
| 5.1.3.2 Markkinavalvontaviranomainen .....                                                                  | 14 |
| 5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot .....                                      | 16 |
| 5.2.1 Ruotsi .....                                                                                          | 16 |
| 5.2.2 Tanska .....                                                                                          | 16 |
| 6 Lausuntopalaute .....                                                                                     | 17 |
| 7 Säännöskohtaiset perustelut .....                                                                         | 18 |
| 7.1 Laki käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojasta .....                      | 18 |
| 7.2 Laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta .....                                                       | 21 |
| 7.3 Laki sähköisen viestinnän palveluista .....                                                             | 22 |
| 7.4 Laki Patentti- ja rekisterihallituksesta .....                                                          | 22 |
| 8 Voimaantulo .....                                                                                         | 22 |
| 9 Toimeenpano ja seuranta .....                                                                             | 23 |
| 10 Suhde muihin esityksiin .....                                                                            | 23 |
| 10.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä .....                                                          | 23 |
| 10.2 Suhde talousarvioesitykseen .....                                                                      | 23 |
| 11 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys .....                                                         | 23 |
| 11.1 Omaisuuden suoja .....                                                                                 | 23 |
| 11.2 Elinkeinovapaus .....                                                                                  | 24 |
| 11.3 Henkilötietojen suoja .....                                                                            | 24 |

|                                                                                      |    |
|--------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 11.4 Vastuu ympäristöstä, luonnosta ja sen monimuotoisuudesta ja kulttuuriperinnöstä | 24 |
| 11.5 Tehokkaat oikeusturvakeinot                                                     | 24 |
| 11.6 Saamelaisten oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin                                | 24 |
| LAKIEHDOTUKSET                                                                       | 26 |
| 1. Laki käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojasta      | 26 |
| 2. Laki eräiden tuotteiden markkina- ja valvonnasta annetun lain 1 §:n muuttamisesta | 27 |
| 3. Laki sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 §:n muuttamisesta            | 28 |
| 4. Laki Patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta         | 28 |
| LIITE                                                                                | 30 |
| RINNAKKAISTEKSTIT                                                                    | 30 |
| 2. Laki eräiden tuotteiden markkina- ja valvonnasta annetun lain 1 §:n muuttamisesta | 30 |
| 3. Laki sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 §:n muuttamisesta            | 30 |
| 4. Laki Patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta         | 31 |

## **PERUSTELUT**

### **1 Asian tausta ja valmistelu**

#### **1.1 Tausta**

Hallituksen esitys liittyy Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) 2023/2411 käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojasta ja asetusten (EU) 2017/1001 ja (EU) 2019/1753 muuttamisesta, jäljempänä asetus. Asetuksella perustetaan uusi immateriaalioikeudellinen suojajärjestelmä käsityö- ja teollisuustuotteille. Kyse on esimerkiksi sellaisista tuotteista kuten keramiikka, luonnonkivi, korut ja tekstiilit. Suomalainen Vodka, Suonenjoen mansikka, kreikkalainen Feta-juusto, Champagne, Limoges posliini ja Muranon lasi ovat esimerkkejä maantieteellisistä merkinnöistä.

Euroopan yhteisön laajuinen nimisuojaajärjestelmä maataloustuotteille ja elintarvikkeille on ollut voimassa vuodesta 1992. Nimisuojaajärjestelmä uudistettiin viimeksi vuonna 2024, jolloin maataloustuotteiden, mukaan lukien elintarvikkeiden, viinin ja tislattujen juomien nimisuojaajärjestelmät yhdistettiin. Kansallisesti maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden nimisuojaajärjestelmästä säädetään elintarvikelaissa (297/2021). Maantieteellisten merkintöjen kansallisia suojajärjestelmiä käsityö- ja teollisuustuotteille on tällä hetkellä vain 16:ssa EU:n 27 jäsenvaltiosta. Suomessa ei ole entuudestaan kansallista maantieteellisten merkintöjen suojajärjestelmää käsityö- ja teollisuustuotteille.

Asetus on suoraan sovellettavaa oikeutta jäsenvaltioissa, mutta sen täytäntöönpano edellyttää joiltain osin kansallisia säännöksiä. Jäsenvaltioiden tulee asetuksen nojalla nimetä käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen valvonnasta vastaava viranomaistaho. Niiden jäsenvaltioiden, jotka ovat pyytäneet Euroopan komissiolta maantieteellisten merkintöjen suoraan rekisteröintiä Euroopan unionin teollisoikeuksien virastoon (EUIPO) ja jotka ovat saaneet vapautuksen kaksipuolaisesta rekisteröintimenettelystä, kuten Suomi, tulee myös ilmoittaa komissiolle kansallinen yhteyspiste hakemuksiin liittyviä kysymyksiä varten ja yhteydenpitoon komission ja EUIPO:n kanssa.

#### **1.2 Valmistelu**

##### **1.2.1 EU-säädöksen valmistelu**

Komissio julkaisi 13.4.2022 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojan perustamisesta (COM (2022)174 final) sekä asiaa koskevan vaikutusarvion (SWD(2022) 115 final).

Asetusta on käsitelty yhteensä 13 neuvoston teollisoikeudellisessa työryhmäkokouksessa.

Valtioneuvosto antoi 15.9.2022 eduskunnalle tiedon ehdotuksesta kirjelmällä (U 71/2022 vp). Kirjelmässä valtioneuvosto piti hyväksyttävänä sitä, että EU:ssa luodaan erillinen suojajärjestelmä käsityö- ja teollisuustuotteille ottaen huomioon, että ehdotuksen tavoite on parantaa Euroopan unionin kilpailukykyä ja sisämarkkinoiden tehokasta toimintaa. Valtioneuvosto piti niin ikään tarkoituksenmukaisena pyrkimystä luoda käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojajärjestelmästä yhteensopiva jo olemassa olevan maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden, viinien ja tislattujen alkoholijuomien maantieteellisten merkintöjen järjestelmän kanssa.

Kirjelmässään valtioneuvosto piti kuitenkin tärkeänä, ettei uuden suojajärjestelmän perustamisesta aiheudu tarpeetonta hallinnollista taakkaa yrityksille ja yksittäisille jäsenvaltioille, ja että järjestelmä on riittävän yksinkertainen sekä jättää jäsenvaltioille joustoja rekisteröintimenettelyn, valvonnan ja täytäntöönpanon suhteen.

Asia on ollut eduskunnan talousvaliokunnan käsittelyssä 11.11.2022 ja siitä on annettu talousvaliokunnan lausunto 15.11.2022, jossa eduskunta yhtyi valtioneuvoston kantaan, korostaen eräitä näkökohtia (TaVL 52/2022 vp). Suomen eduskunta arvioi, ettei ehdotettu järjestelmä juurikaan hyödyttäisi suomalaisia toimijoita ja siihen kohdistuva kiinnostus tulisi jäämään vähäiseksi. Eduskunta katsoikin, että järjestelmän täytäntöönpanosta aiheutuvat hallinnolliset kustannukset tulee pitää mahdollisimman vähäisinä.

Asetus tuli voimaan 16.11.2023 ja sitä sovelletaan 1.12.2025 lähtien.

Komissio on tähän mennessä antanut seuraavat asetuksen mukaiset täytäntöönpanoasetukset: (2025) 9100; (2025) 9101

### 1.2.2 Hallituksen esityksen valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu virkatyönä työ- ja elinkeinoministeriössä. Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat julkisessa palvelussa osoitteessa <https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM003:00/2025>. Valmistelussa on kuultu asian kannalta keskeisiä ministeriöitä ja viranomaisia.

Virallista työryhmää ei asetettu säädöshankkeelle vähäisten kansallisten täytäntöönpanotoimien vuoksi. Esitysluonnosta on käsitelty valtioneuvoston nimisuoja työryhmässä helmikuussa, toukokuussa ja lokakuussa 2025.

Esityksestä järjestettiin lausuntokierros ajalla 4.11.2025-2.12.2025. Lausunnot pyydettiin antamaan lausuntopalvelu.fi:n kautta. Saadusta lausuntopalautteesta on koottu yhteenveto, joka on luettavissa tämän esityksen jaksossa 6. Lausuntoyhteenveto löytyy kokonaisuudessaan asian hankesivustolta, jonne on viety myös yksittäiset lausunnot.

Esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle viikolla 4.

## 2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö

### 2.1 Johdanto

Asetuksen tavoitteena on uuden käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen järjestelmän myötä kannustaa valmistajia Euroopan unionissa investoimaan paikallisiin käsityö- ja teollisuustuotteisiin, lisätä kyseisten tuotteiden näkyvyyttä markkinoilla ja parantaa valmistajien mahdollisuuksia suojata käsityö- ja teollisuustuotteensa väärentämiseltä.

Asetuksella säädetään sellaisten tuotteiden nimien rekisteröinnistä, suojasta, valvonnasta ja täytäntöönpanosta, joiden laatu, maine tai muu ominaisuus on sidoksissa niiden maantieteelliseen alkuperään. Käsityötuotteilla tarkoitetaan tuotteita, jotka on valmistettu joko kokonaan käsin tai mekaanisin keinoin, kunhan käsin tehty osuus on lopputuotteen keskeisin komponentti. Teollisuustuotteilla tarkoitetaan tuotteita, jotka valmistetaan standardoidulla tavalla yleensä massamittakaavassa ja koneilla.

## **2.2 Rekisteröintimenettely**

Käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen rekisteröintimenettely koostuu pääsääntöisesti kahdesta vaiheesta, joista ensimmäinen toteutuu kansallisella tasolla ja toinen EU:n tasolla. Jäsenvaltion on mahdollista saada poikkeus kansallisesta rekisteröintimenettelystä järjestelmää kohtaan vallitsevan vähäisen kansallisen kiinnostuksen perusteella. Niissä jäsenvaltioissa, joille on myönnetty poikkeus kaksipuolaisesta rekisteröinnistä, hakija toimittaa hakemuksen suoraan EUIPO:lle.

Komissio myönsi poikkeuksen asetuksen kaksipuolaisesta rekisteröintimenettelystä asetuksen 19 artiklan nojalla yhteensä seitsemälle EU-jäsenvaltiolle (Suomi, Ruotsi, Tanska, Hollanti, Liettua, Luxemburg ja Malta), joilla ei ole entuudestaan kansallista käsityö- ja teollisuustuotteiden suojajärjestelmää. Asetuksen säännöksen taustalla oli tavoite vähentää järjestelmästä koituvia hallinnollisia ja taloudellisia kustannuksia niissä jäsenvaltioissa, joissa suojan edellytykset täyttäviä tuotteita on vain vähän.

Tuottajat hakevat rekisteröintiä lähtökohtaisesti yhdessä. Yksittäinenkin tuottaja voi kuitenkin hakea suojaa, mikäli alueella ei ole muita tuottajia, jotka haluavat hakea suojaa.

## **2.3 Maantieteellisten merkintöjen suoja**

Rekisteröidyt maantieteelliset merkinnät suojataan kaupalliselta käytöltä, jäljittelyltä ja muilta vääriä käytännöiltä, jotka saattaisivat johtaa kuluttajaa harhaan tuotteen todellisen alkuperän suhteen.

Maantieteelliset merkinnät tunnustetaan oikeuksiksi myös verkkotunnuksia koskevissa riitojenratkaisumenettelyissä.

Rekisteröidyt maantieteelliset merkinnät julkaistaan EUIPO:n perustamassa käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen sähköisessä unionin rekisterissä.

## **2.4 Valvonta ja täytäntöönpano**

Jäsenvaltioiden tulee toteuttaa valvontaa sekä ennen markkinoille saattamista että jälkikäteisvalvontana. Jäsenvaltioiden tulee nimetä valvonnasta vastaava viranomais tai viranomaiset.

Ennen markkinoille saattamista valvonnan tulee todentaa maantieteellisellä merkinnällä suojatun tuotteen olevan valmistettu tuote-eritelmän mukaisesti. Jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön joko asetuksen 51 artiklan mukaisen valmistajan omaan ilmoitukseen perustuvan tuotteen tuote-eritelmänmukaisuuden todentamisen, tai vaihtoehtoisesti valvontatehtäviä voidaan siirtää asetuksen 52 artiklan perusteella myös tuotteita sertifioivalle elimelle tai luonnolliselle henkilölle.

Tuote-eritelmänmukaisuuden varmistamisen lisäksi maantieteellisten merkintöjen käyttöä tulee valvoa markkinoilla, mukaan lukien sähköisessä kaupankäynnissä, vilpillisten käytäntöjen estämiseksi. Markkinavalvontavaroite koskee varastoituja, kauttakuljetettuja, jakelussa tai myynnissä olevia tuotteita. Vastuuviranomaisen tulee tehdä markkinoilla ja sähköisessä kaupassa riskianalyysiin perustuvia vaatimustenmukaisuustarkastuksia. Mikäli tuote-eritelmää ei ole noudatettu tai muunlaista maantieteellisten merkintöjen väärinkäyttöä havaitaan, viranomaisen tulee estää tai lopettaa suojaa rikkova tuotteiden käyttö. Valvontasäännöt eivät

estä sitä, että valvontaviranomainen pyrkii ensisijaisesti rikkomuksen korjaamiseen vapaaehtoisista tiedä.

Jäsenvaltioiden tulee säätää tehokkaista, oikeasuhteisista ja varoittavista seuraamuksista asetuksen säännösten noudattamatta jättämisestä, sekä avustaa toisiaan maantieteellisten merkintöjen valvonnan toteuttamisessa.

Jäsenvaltioiden ja EUIPO:n on julkistettava tiedot toimivaltaisista viranomaisista.

## **2.5 Kansainväliseen rekisteriin kirjatut maantieteelliset merkinnät ja muutokset muihin säädöksiin**

Alkuperämerkintöjen ja maantieteellisten merkintöjen kansainvälinen rekisteröinti- ja suojajärjestelmä perustuu Maailman henkisen omaisuuden järjestön (WIPO) hallinnoimaan Lissabonin sopimuksen Geneven asiakirjaan. Euroopan unioni liittyi Geneven asiakirjaan vuonna 2019, mikä oli merkittävä sysäys koko Euroopan unionin laajuiselle maantieteellisten merkintöjen suojalle käsityö- ja teollisuustuotteille. Geneven asiakirja mahdollistaa maantieteellisten merkintöjen suojan riippumatta siitä, minkä tyyppisiä tuotteita suoja koskee ja kattaa siten myös käsityö- ja teollisuustuotteet. Unionin laajuisen käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojan on arvioitu vaikuttavan myönteisesti EU:n kilpailukykyyn sekä asemaan kansainvälisissä kauppaneuvotteluissa.

Asetuksella käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojasta muutetaan neuvoston päätöstä (EU) 2019/1754 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2019/1753 sen mahdollistamiseksi, että EUIPO toimii Geneven asiakirjan järjestelmän mukaisena toimivaltaisena viranomaisena.

Tavaramerkkiasetusta (EU) 2017/1001 muutetaan asetuksella siten, että EUIPO:lle osoitettuihin tehtäviin lisätään käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen hallinnointia ja edistämistä koskevat tehtävät. Myös asetusta (EU) 2019/1753 Euroopan unionin liittymisestä Geneven asiakirjaan muutetaan niin, että sen säädökset ovat yhdenmukaisia tämän asetuksen kanssa.

Asetuksen 69 artiklassa siirretään komissiolle 11, 20, 22, 33 ja 51 valta antaa delegoituja säädöksiä seitsemän vuoden ajaksi.

Asetus sisältää säädöksiä myös maksuista, täydentäviä ja siirtymäkauden säännöksiä sekä loppusäännöksiä.

## **3 Nykytila ja sen arviointi**

Suomessa ei ole entuudestaan kansallista järjestelmää käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisille merkinnöille. Käsityö- ja teollisuustuotteita on toistaiseksi suojattu Suomessa tavaramerkein ja kollektiivisin tavaramerkein. EU-tasolla valmistajien käytössä on ollut tavaramerkkijärjestelmä ja yhteisö- sekä tarkastusmerkit.

Maataloustuotteille on useita Suomessa voimassa olevia EU-tason laatujärjestelmiä. Maataloustuotteiden nimisuoja järjestelmä kattaa suojatut alkuperänimitykset (SAN), suojatut maantieteelliset merkinnät (SMM) sekä aidot perinteiset tuotteet (APT). Suojausta voi hakea maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden, väkevien alkoholijuomien sekä viinien nimityksille.

Käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojaa koskeva asetus on pääsääntöisesti suoraan voimassa olevaa sääntelyä, mutta sen rekisteröintimenettelyä ja valvontaa koskevat säännökset edellyttävät joitakin kansallisia täytäntöönpanotoimia. Suomi toimitti kaksiportaisesta rekisteröintimenettelystä poikkeamista koskevan hakemuksen Euroopan komissiolle 21.11.2024. Hakemustaan Suomi perusteli sillä, ettei Suomessa ole kansallista käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen järjestelmää ja myös kansallinen kiinnostus järjestelmää kohtaan on ollut toistaiseksi vähäistä. Suomella on lisäksi tietyistä vain vähän tuotteita, jotka täyttävät maantieteellisten merkintöjen suojan edellytykset. Työ- ja elinkeinoministeriön toteuttamissa tiedusteluissa on tullut esiin muutamia mahdollisia maantieteellisten merkintöjen suojan kriteerit täyttäviä käsityö- ja teollisuustuotteita. Myös suomalaisia maataloustuotteiden maantieteellisiä merkintöjä on rekisteröity vähäisesti verrattuna moniin keski- ja eteläeurooppalaisiin jäsenvaltioihin. Tällä hetkellä kuudellatoista suomalaisella ruoka- ja maataloustuotteella on maantieteellisten merkintöjen suoja, joista tuotteista neljatoista on maataloustuotteita ja kaksi alkoholituotteita.

Komissio myönsi Suomelle poikkeuksen kaksiportaisesta rekisteröinnistä 12.6.2025. Suomalaiset tuottajat voivat näin ollen hakea rekisteröintiä suoraan EUIPO:sta. Suomen tulee kuitenkin ilmoittaa komissiolle kansallinen yhteyspiste hakemuksiin liittyviä kysymyksiä varten sekä yhteydenpitoon komission ja EUIPO:n välillä.

Suomen tulee myös nimetä käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen valvonnasta vastaava kansallinen viranomaistaho ja säätää valvontaviranomaisen tehtävistä. Kansallisesti tulee säätää myös maantieteellisiin merkintöihin liittyvien verkkotunnusten valvonnasta. Suojattu nimi tai merkki on määritelty sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 §:n 21 kohdassa. Kyseinen kohta ei kuitenkaan sisällä nimenomaan käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisiä merkintöjä.

## **4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset**

### **4.1 Keskeiset ehdotukset**

#### *Patentti- ja rekisterihallitus kansalliseksi yhteyspisteeksi*

Ehdotetaan, että kansallisena yhteyspisteenä toimii Patentti- ja rekisterihallitus.

Patentti- ja rekisterihallitus (PRH) vastaa kansallisena teollisoikeuksien virastona tavaramerkkien, mallien ja patenttien rekisteröinnistä. Maantieteelliset merkinnät on tunnustettu teollisoikeuksiksi, ja uusi käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen järjestelmä on osa EU:n aineettomien oikeuksien järjestelmää. EU-tasolla vastuuviranomaiseksi on nimetty EUIPO, jonka tehtävänä on EU-tavaramerkkien ja mallien rekisteröinnin lisäksi myös tiedon lisääminen teollis- ja tekijänoikeuksista. Maantieteelliset merkinnät muodostavat EU:ssa yleisen hylkäysperusteen tavaramerkkien rekisteröinnissä, joiden osalta Patentti- ja rekisterihallitus tutkii asian oma-aloitteisesti. Virastolla on näin ollen jo ennestään osaamista suojatuista nimistä. Lisäksi Patentti- ja rekisterihallituksella on vakiintunutta yhteistyötä EUIPO:n kanssa tavaramerkkien ja mallioikeuksien osalta.

#### *Tuote-eritelmänmukaisuuden todentamisen varmistamiseksi tuottajien oma ilmoitus*

Ehdotetaan sovellettavaksi omaan ilmoitukseen perustuvaa valvontajärjestelmää tuotteen tuote-eritelmänmukaisuudesta ennen tuotteen markkinoille saattamista. Oma ilmoitus on asetuksen 51 artiklan 2 kohdan mukaan toimitettava vastuuviranomaiselle ennen markkinoille saattamista,

ja tuotteen ollessa markkinoilla uudelleen kolmen vuoden välein sen osoittamiseksi, että tuote on edelleen tuote-eritelmän mukainen. Kyseinen asetuksen 51 artiklan pääsääntö on suoraan sovellettavaa oikeutta, eikä siitä välttämättä tarvitse säätää erikseen. Artiklan mukaan toimivaltainen viranomainen tarkastaa oman ilmoituksen tietojen paikkansapitävyyden ja myöntää tai uusii lupatodistuksen.

Vaihtoehtona omaan ilmoitukseen perustuvalla todentamismenettelylle jäsenvaltioilla on mahdollisuus asetuksen nojalla säätää toimivaltaisen viranomaisen tai kolmannen osapuolen toteuttamasta tuote-eritelmämukaisuuden valvonnasta. Oma ilmoitus on kuitenkin yksinkertainen ja tehokas tapa varmistaa, että maantieteellisten merkintöjen suoja toteutuu. On kohtuullista, että vastuu tuotteen tuote-eritelmämukaisuuden varmistamisesta asetetaan ensisijaisesti sille, joka haluaa käyttää maantieteellistä merkintää. Tuottajalla on paras tuotteensa tuntemus ja siten parhaat edellytykset tuote-eritelmämukaisuuden noudattamisen varmistamiseksi. Omaan ilmoitukseen perustuva järjestelmä on myös hallinnollisesti kevyempi ja aiheuttaa vähemmän kustannuksia kuin viranomaisvalvontaan perustuva järjestelmä.

Omaan ilmoitukseen perustuva järjestelmä ei asetuksen 51 artiklan 4 kohdan mukaan estä tuottajia käyttämästä tarvittaessa kolmannen osapuolen tuote-eritelmämukaisuuden varmistamista.

#### *Oman ilmoituksen tarkastamisesta vastuulliseksi viranomaiseksi Patentti- ja rekisterihallitus*

Ehdotetaan, että Patentti- ja rekisterihallitus vastaa asetuksen 51 artiklan 2 ja 3 kohtien mukaisesta tuottajien oman ilmoituksen tarkastamisesta ja lupatodistuksen myöntämisestä tuotteelle. Näin ollen Patentti- ja rekisterihallitus valvoisi maantieteellisellä merkinnällä varustetun käsityö- ja teollisuustuotteen vaatimustenmukaisuutta ennen tuotteen asettamista markkinoille. Patentti- ja rekisterihallituksen olisi tarkastettava vähintään se, että oman ilmoituksen tiedot ovat kattavia ja johdonmukaisia.

#### *Valvonnasta vastaavaksi viranomaiseksi Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)*

Ehdotetaan valvonnasta vastaavaksi viranomaiseksi Turvallisuus- ja kemikaalivirastoa. Jäsenvaltioiden tulee asetuksen 50 artiklan mukaan nimetä toimivaltainen viranomainen huolehtimaan tuotteen markkinoille saattamisen jälkeisestä valvonnasta. Valvontaviranomaisen tulee seurata maantieteellisten merkintöjen käyttöä markkinoilla, mukaan lukien sähköisessä kaupankäynnissä. Viranomaisten tulee asetuksen 50 artiklan mukaan olla objektiivisia ja puolueettomia, toimia avoimesti ja niillä tulee olla käytössään pätevä henkilöstö ja voimavarat valvontatehtäviä hoitamaan.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla toimiva valtakunnallinen turvallisuusviranomainen, joka pyrkii suojelemaan ihmisiä, omaisuutta ja ympäristöä turvallisuusriskeiltä. Virasto valvoo myös tuotteille ja palveluille lainsäädännössä määriteltyjä vaatimuksia sekä kehittää viranomaisyhteistyötä ja toimintamalleja.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoo ja edistää tuotteisiin ja palveluihin liittyvän teknisen turvallisuuden ja vaatimustenmukaisuuden lisäksi kuluttajaturvallisuutta, kemikaaliturvallisuutta, kasvinsuojeluaineiden turvallisuutta sekä laatua. Virasto myös varmistaa vaatimusten mukaisten tavaroiden ja palveluiden vapaata liikkuvuutta. Markkinavalvontaviranomaisena Turvallisuus- ja kemikaalivirasto soveltuu parhaiten markkinavalvontatoimia edellyttävään tehtävään. Virastolla on osaamista nimenomaan tuotteiden vaatimustenmukaisuuden valvonnasta. Vaikka viraston valvontatehtävät liittyvät

pääsääntöisesti tuotteiden turvallisuuteen, on viraston valvonnan piirissä myös esimerkiksi jalometallivalvonta. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoo, että jalometallituotteet täyttävät niille lainsäädännössä asetetut vaatimukset, joihin sisältyy tuotteiden turvallisuus ja aitous. Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla on myös toimivalta määrätä seuraamusmaksuja jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (265/2022) nojalla. Tehtävä liittyy muun muassa vaatimuksiin, jotka koskevat valmistusmateriaaleja ja valmistusmateriaalimerkintöjen ulkoasua, erottuvuutta ja sijoittamista.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston asettaminen asetuksen markkinavalvontatehtävistä vastaavaksi viranomaiseksi on tarkoituksenmukaista myös siksi, että lakia eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta (1137/2016) sovelletaan tämän lain valvontaan.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto ja kuluttaja-asiamies toteuttavat kilpailu- ja kuluttajansuojavalvontaa. Kuluttaja-asiamiehellä on kuluttajansuojalain mukainen toimivalta elinkeinonharjoittajien kuluttajiin kohdistaman harhaanjohtavan markkinoinnin osalta. Kuluttajansuojalaissa (38/1978) säädetään kiellosta antaa totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja. Kuluttaja-asiamies voi puuttua mahdollisiin käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisillä merkinnöillä suojatuista tuotteista annettuihin totuudenvastaisiin tai harhaanjohtaviin tietoihin. Nämä voivat koskea muun muassa kulutushyödykkeen laatua ja muita keskeisiä ominaisuuksia, tai kulutushyödykkeen alkuperää ja valmistustapaa. Seuraamusten osalta laki kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista (566/2020) mahdollistaa markkinaoikeuden määräävän seuraamusmaksun, mikäli yritys rikkoo kuluttajansuojalaissa määriteltyjä sääntöjä. Markkinaoikeus voi määrätä seuraamusmaksun kuluttaja-asiamiehen esityksestä muun muassa totuudenvastaisesta markkinoinnista. Seuraamusmaksua ei kuitenkaan määrätä, jos rikkomus on vähäinen tai seuraamusmaksun määräämistä on pidettävä ilmeisen kohtuuttomana. Seuraamusmaksu voidaan niin ikään jättää määräämättä, jos elinkeinonharjoittaja on ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin rikkomuksen korjaamiseksi välittömästi sen havaitsemisen jälkeen, eikä rikkomus ole vakava tai toistuva.

Markkinavalvontalaki toisaalta mahdollistaa viranomaisen tehostavan antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla, joka voidaan kuluttajansuojalain sisältämän seuraamusmaksun lisäksi nähdä myös osana laajempaa oikeudellista seuraamusjärjestelmää. Tekemättä jätetty toimenpide voidaan markkinavalvontalain nojalla myös teettää laiminlyöjän kustannuksella, ellei tuottaja korjaa tilannetta vapaaehtoisesti. Uhkasakon ensisijainen tarkoitus onkin pelotevaikutus. Huomionarvoista on, että markkinavalvontalain nojalla määrätty uhkasakko on huomattavasti korkeampi kuin kuluttajansuojalain mukainen seuraamusmaksu.

Edellä mainittujen säädösten lisäksi laki kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista (566/2020) vahvistaa kuluttajaviranomaisten välistä yhteistyötä. Lisäksi hallintolain (434/2003) menettelyt tukevat valvontatoimien tehokasta toteuttamista.

Asetuksen valvontavelvoite koskee myös verkkotunnuksia. Verkkotunnustoiminnan valvonta kuuluu Liikenne- ja viestintävirastolle, jonka toimivallasta ratkaista fi-verkkotunnuksiin kohdistuvia riitoja on säädetty sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa (917/2014). Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 169 §:n 3 momentin nojalla Liikenne- ja viestintävirasto voi suojatun nimen tai merkin oikeudenhaltijan pyynnöstä poistaa tai siirtää verkkotunnuksen, mikäli verkkotunnus on rekisteröity 166 §:n 2 momentin vastaisesti. Poiston tai siirron edellytyksenä on, että verkkotunnus vastaa oikeudenhaltijan suojattua nimeä tai merkkiä, eikä verkkotunnuksen käyttäjä pysty esittämään hyväksyttävää perustetta verkkotunnuksen merkitsemiselle; tai verkkotunnus muistuttaa oikeudenhaltijan suojattua nimeä tai merkkiä, ja verkkotunnus on rekisteröity ilmeisessä hyötymis- tai vahingoittamistarkoituksessa. Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 169 §:n 3

momenttia voidaan näin ollen soveltaa käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen valvontaan, kun sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 §:n 21 kohta tulee muutetuksi siten, että se kattaa käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteelliset merkinnät.

## **4.2 Pääasialliset vaikutukset**

### *Yleistä*

Komissio on teettänyt selvityksen asetuksen mahdollisista vaikutuksista.<sup>1</sup> Erillistä kansallista vaikutusarviota ei ole tehty.

Uusi nimisuojamuoto käsityö- ja teollisuustuotteille täydentää olemassa olevaa maataloustuotteiden nimisuojaajärjestelmää ja sen arvioidaan lisäävän eri maantieteellisten merkintöjen järjestelmien synenergiahyötyjä.

### *Valmistajat*

Valmistajille maantieteellinen merkintä voi parantaa tuotteen näkyvyyttä ja houkuttelevuutta markkinoilla. Komission toteuttamassa vaikutusarviossa käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen järjestelmän arvioidaan myötävaikuttavan maantieteellisten merkintöjen lisääntymiseen myös niissä jäsenvaltioissa, kuten Suomessa, joissa maantieteellisten merkintöjen järjestelmän hyödyntäminen on toistaiseksi ollut vähäistä.

Yhden käsityö- ja teollisuustuotteen maantieteellisen merkinnän rekisteröinnin on komission vaikutusarvioissa arvioitu kustantavan tuottajille kertaluonteisesti noin 15 000 euroa.

Suomen käyttöön ottama omaan ilmoitukseen perustuva valvontamalli on valmistajille viranomaisen toteuttamaa valvontaa edullisempi vaihtoehto, ja näin ollen sopiva myös pienille ja keskisuurille yrityksille, itsenäisille käsityöläisille sekä käsityö- ja teollisuustuotteiden monimuotoisille ja usein pienille markkinoille. Komission teettämässä vaikutusarviossa valmistajille on arvioitu aiheutuvan yhden maantieteellisen merkinnän todentamisesta ja valvonnasta 5 700 euron kertaluonteiset kustannukset ja täytäntöönpanosta ja hallinnoinnista 3 000 euron toistuvat kustannukset.

### *Kuluttajat ja innovaatiot*

Järjestelmän oletetaan tuovan markkinoille lisää laatutuotteita. Maantieteellinen merkintä voi auttaa kuluttajia valitsemaan tuotteen, jonka tunnistettavuus perustuu tuotteen alkuperästä juontuvalle laadulle.

### *Yritykset ja kansalaiset*

Euroopan unionissa uuden järjestelmän oletetaan tuovan kaupallistamishyötyjä yrityksille, tarjoavan kuluttajille laatutuotteita ja lisäävän paikallisen työvoiman tarvetta alueilla, joilla valmistetaan uuden suojajärjestelmän kriteerit täyttäviä tuotteita. Erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten oletetaan rekisteröivän käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisiä

---

<sup>1</sup> Executive summary of the impact assessment report on geographical indications protection for craft and industrial products ([https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022SC0116R\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022SC0116R(01)))

merkintöjä, minkä vuoksi uudella suojajärjestelmällä on potentiaalia parantaa PK-yritysten toimintaedellytyksiä.

Uuden järjestelmän oletetaan komission vaikutusarvion mukaan luovan 14 200–16 900 uutta työpaikkaa EU:ssa vuosittain. Työpaikkoja odotetaan syntyvän erityisesti syrjäisille maaseutualueille.

Käsityö- ja maataloustuotteiden maantieteellisten merkintöjen järjestelmällä ei arvioida olevan kielteistä vaikutusta kilpailuun, sillä kyse on kapean erikoisan tuotteista, joita valmistetaan vain rajallinen määrä. Maantieteellinen merkintä ei myöskään rajoita sitä, kuinka moni yritys tai muu talouden toimija voi valmistaa suojattua tuotetta. Uusi järjestelmä ei ole omiaan johtamaan kilpailun häiriintymiseen, sillä samantyyppisiä tuotteita on markkinoilla paljon.

#### *Alueet*

Maantieteellisin merkinnöin valmistetut tuotteet ovat osa paikallista kulttuuriperintöä. Käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen järjestelmä saattaa lisätä turismia alueilla, joilla niitä tuotetaan.

#### *Viranomaiset ja julkinen hallinto*

Lainsäädäntöehdotuksen täytäntöönpanosta ja valvontajärjestelmän käyttöönotosta seuraa verrattain vähäisiä taloudellisia ja hallinnollisia vaikutuksia julkiselle sektorille. Ehdotuksen ei arvioida aiheuttavan merkittäviä sopeutumis- tai toimintavaikutuksia.

Kansallisen yhteyspisteen perustamisesta ja tuottajien tuotteen tuotekuvauksen mukaisuudesta antaman oman ilmoituksen tarkistamisesta aiheutuu vähäisiä hallinnollisia kuluja Patentti- ja rekisterihallitukselle. Komission toteuttaman vaikutusarvion mukaan yhden maantieteellisen merkinnän tuote-eritelmän mukaisuuden tarkistamisesta aiheutuisi viranomaiselle vuodessa arviolta 600 euron kulu. Patentti- ja rekisterihallitukselle aiheutuu vähäisiä kuluja myös muista sille ehdotetuista tehtävistä, joihin sisältyy EUIPO:n avustaminen suorien hakemusten tarkastamisessa, PRH:n rooli EUIPO:n neuvoa-antavassa lautakunnassa sekä neuvontaan ja tiedottamiseen liittyvät tehtävät.

Varsinaisesta markkinavalvonnasta sekä lainsäädännön täytäntöönpanosta aiheutuisi komission vaikutusarvion mukaan arviolta 3900 euron suuruinen vuosittainen kulu. Valtiotaloudelliset vaikutukset olisivat näin ollen verrattain vähäisiä.

Lainsäädäntöehdotus ei aiheuta taloudellisia seurauksia kunnille ja alueille.

Ehdotuksesta aiheutuvat resurssitarpeet katetaan julkisen talouden suunnitelmien ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen ja henkilötöyövuosimäärien puitteissa. Mahdollisista lisäresursseista linjataan tarvittaessa julkisen talouden suunnitelmia ja valtion talousarvioita koskevissa päätöksentekoprosesseissa.

#### *Ympäristövaikutukset*

Uudesta maantieteellisten merkintöjen järjestelmästä ei arvioida seuraavan kielteisiä ympäristövaikutuksia. Ehdotuksen kattamia tuotteita valmistetaan rajallinen määrä ja maantieteellisellä merkinnällä varustetut tuotteet ovat todennäköisesti kestävämpiä kuin edullisemmat vastineensa, joita ei ole suojattu maantieteellisin merkinnöin. Maantieteellisillä

merkinnöillä suojatut tuotteet myös todennäköisemmin tuotetaan Euroopan unionissa, jossa ympäristönormit ovat tiukemmat kuin muilla markkina-alueilla.

## **5 Muut toteuttamisvaihtoehdot**

### **5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset**

#### **5.1.1 Kansallinen yhteyspiste**

##### **5.1.1.1 Rekisteröintijärjestelmä**

Ensimmäisen rekisteröintiportaan kansallisen viranomaisen nimeäminen mahdollistaisi suomalaisille käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojan hakijoille asioinnin rekisteröintiviranomaiseen kanssa omalla äidinkielellään suomeksi tai ruotsiksi, mikä lisäisi järjestelmän käyttäjäystävällisyyttä. Suomessa on kuitenkin tiettävästi ainakin toistaiseksi vain rajallinen määrä tuotteita, jotka täyttävät käsityö- ja teollisuustuotteiden suojan edellytykset, eli ovat sidoksissa tiettyyn maantieteelliseen alueeseen. Ensimmäisen rekisteröintiportaan kansallisen viranomaisen nimeämisestä seuraisi kohtuuttomasti hallinnollista rasitetta ja kuluja suhteutettuna järjestelmän käyttöasteeseen. Suoran rekisteröinnin käyttöönotto säästää paitsi henkilöresursseja myös muita hallinnollisia kuluja.

Myös eduskunnan talousvaliokunta totesi asetusehdotusta koskevassa lausunnossaan TaVL 52/2022 vp, että mahdollisen uuden suojamuodon hallinnolliset kustannukset tulee minimoida eikä järjestelmän kansallisesta käyttöönotosta saa aiheutua viranomaisille tai yrityksille enempää rasitetta kuin on välttämätöntä.

##### **5.1.1.2 Yhteyspisteenä toimiva viranomainen**

Yhteyspisteenä toimivan viranomaistahon harkinnassa huomioitiin myös asetuksen täytäntöönpanosta vastaava työ- ja elinkeinoministeriö, jolla asetusehdotuksen neuvotteluihin osallistuneena ja asetuksen implementoinnista vastaavana viranomaisena on asiantuntemusta käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojasta annetun asetuksen sisällöstä ja asetuksesta aiheutuvista velvoitteista. Ministeriön ydintehtäviin kuitenkin kuuluu muun muassa elinkeinopolitiikan, innovaatiopolitiikan, yrittäjyyspolitiikan, työvoimapolitiikan, energiapolitiikan, aluekehittämisen, kilpailu- ja kuluttajapolitiikasta, työläinsäädännön, työperäisen maahanmuuton ja maahanmuuttajien kotouttamiseen liittyvät laajat kokonaisuudet. Käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen yhteyspiste-rooli olisi näistä irrallinen, yksittäinen tehtävä, jota ole tarkoituksenmukaista vastuuttaa työ- ja elinkeinoministeriölle.

##### **5.1.2 Valvontajärjestelmä**

Tuottajien omalle ilmoitukselle vaihtoehtoinen malli

Asetuksen 55 artiklan mukaan toimivaltainen viranomainen voi siirtää eräät valvontaan kuuluvat tehtävät tuotesertifiointielimille tai luonnollisille henkilöille. Sertifiointilla voidaan virallisesti vahvistaa, että tuotteet täyttävät tietyt laatu- ja tuotantokriteerit. Suomessa ei kuitenkaan tiettävästi toistaiseksi ole sellaisia tuotesertifiointielimiä, jotka voisivat arvioida käsityö- ja teollisuustuotteiden asetuksenmukaisuutta ja tuote-eritelmänmukaisuutta. Tuottajien oman ilmoituksen tarkastamisen päätehtävä on varmistaa, että maantieteellisellä merkinnällä myytävä tuote on tuote-eritelmän mukainen. Tarkastuksessa on kyse esimerkiksi tuotteen ominaisuuksien, tuotantomenetelmän ja valmistuspaikan tuote-eritelmänmukaisuuden

varmistamisesta. Tarkastus on näin ollen luonteeltaan pääasiassa tekninen. Tuottajien omaan ilmoitukseen perustuva valvonta on myös kevyt, eikä aiheuta kustannuksia.

### 5.1.3 Valvonnasta vastaavat viranomaiset

#### 5.1.3.1 Tuottajien oman ilmoituksen tarkastamisesta vastaava viranomainen

Tuottajien oman ilmoituksen tarkastamisesta vastaavaksi viranomaistahoksi harkittiin tehtävään ehdotettavan Patentti- ja rekisterihallituksen lisäksi Turvallisuus- ja kemikaalivirastoa. Koska Turvallisuus- ja kemikaalivirasto vastaa myös markkinavalvonnasta, valvontatehtävät sekä ennen tuotteen markkinoille saattamista että markkinoille saattamisen jälkeen vastuutettaisiin samalle viranomaiselle, mikäli Turvallisuus- ja kemikaalivirasto tarkastaisi myös tuottajien oman ilmoituksen. Tuotekuvaukseen jo ennalta perehtynyt ja sen hyväksynyt taho olisi kiistatta asiantunteva valvomaan myös markkinoilla liikkuvien tuotteiden aitoutta. Valvontatehtävien keskittäminen samalle viranomaiselle säästäisi myös järjestelmästä johtuvia kustannuksia. Sekä etukäteis- että jälkikäteisvalvonnan keskittäminen samalle viranomaiselle voisi kuitenkin herättää järjestelmän käyttäjissä, viranomaisissa tai kuluttajissa epäilyksen valvontaviranomaisen puolueettomuudesta ottaen huomioon, että valvontaviranomainen käytännössä vastaisi oman aiemmin toteutuneen valvontatyönsä tarkastamisesta.

Kustannussyistä ei toisaalta ole tarkoituksenmukaista asettaa tuottajien oman ilmoituksen tarkastajatahoksi myöskään viranomaista, jolle ei kuulu muita tämän lain mukaisia tehtäviä.

#### 5.1.3.2 Markkinavalvontaviranomainen

Käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen järjestelmän markkinavalvontaviranomaista harkittaessa arvioitiin tehtävän sopivuutta Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lisäksi Kilpailu- ja kuluttajavirastolle, Patentti- ja rekisterihallitukselle, Ruokavirastolle ja Tullille.

#### *Patentti- ja rekisterihallitus*

Patentti- ja rekisterihallitus toimii työ- ja elinkeinoministeriön hallinnon alalla ja virastolla on huomattavaa asiantuntemusta teollis- ja tekijänoikeuksien alalla. Virastolla on osaamista tavaramerkeistä ja suojattujen nimitysten suhteesta tavaramerkkeihin. Virasto osallistuu lisäksi kansainväliseen yhteistyöhön muun muassa EU:n teollisoikeuksien viraston kanssa. Patentti- ja rekisterihallituksen tehtäviin kuuluu myös erinäisiä valvontatoimia, mm. säätiöiden valvontaa, tekijänoikeuden yhteishallinnointia koskevassa laissa tarkoitettua valvontaa sekä tilintarkastusvalvontaa.

Käsityö- ja teollisuustuotteiden valvonnassa on kuitenkin kyse ensi sijassa markkinavalvonnasta, josta Patentti- ja rekisterihallituksella ei ole kokemusta.

#### *Kilpailu- ja kuluttajavirasto*

Kilpailu- ja kuluttajaviraston tehtävänä on edistää toimivan kilpailun lisäksi kuluttajien oikeuksia ja asemaa. Virasto valvoo kilpailulain noudattamista, antaa lausuntoja ja puuttuu mahdolliseen julkisen sektorin kilpailua rajoittavaan toimintaan. Kuluttajasuojan osalta virasto valvoo kuluttajansuojalain noudattamista, estää harhaanjohtavaa markkinointia ja valvoo verkkomyyntiä. Virasto ratkoo myös kuluttajariitatapauksia ja antaa ohjeita ja neuvoja kuluttajille ja yrityksille.

Kuluttajien mielleyhtymät ja nimien harhaanjohtavuuden arviointi ovat käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen valvonnan kannalta keskeisiä seikkoja, joista Kilpailu- ja kuluttajavirastolla on osaamista ja kokemusta. Kuluttajansuojalaissa säädetään kiellosta antaa totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja. Tuotteen poikkeaminen sille asetuista vaatimuksista on kuluttajansuojalain vastaista ja Kilpailu- ja kuluttajaviraston tämänhetkisenkin toimivallan puitteissa.

Kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain nojalla Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimivaltuuksiin kuuluu muun muassa tiedonsaantioikeus, tarkastusoikeus ja koeostot. Kuluttaja-asiamies voi määrätä kiellon tarkoituksena estää tulevaisuudessa mahdollisesti tapahtuva lainvastainen menettely. Kuluttaja-asiamies voi niin ikään asettaa kiellon tehosteeksi uhkasakon. Eräissä tapauksissa Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi määrätä myös seuraamusmaksun. Sen valtuuksiin kuuluvat myös verkkorajapintaan ja verkkotunnuksiin liittyvät toimivaltuudet silloin, kun verkkotunnusta käytetään tavalla, joka rikkoo kuluttajansuojaa. Kuluttaja-asiamiehellä on oikeus tehdä tarkastus yrityksen toimitiloihin, jos se on tarpeen valvonta-asian hoitamiseksi. Tarkastus voidaan tehdä ilmoittamatta siitä etukäteen. Kuluttaja-asiamiehellä on myös pyynnöstä oikeus saada poliisilta virka-apua tarkastuksen toimittamiseksi.

EU-asetuksessa ei kuitenkaan ole kyse kilpailu- eikä kuluttajansuojaoikeudesta. Toisin kuin markkinavalvontaviranomaiset Kilpailu- ja kuluttajavirasto tai kuluttaja-asiamies eivät tee tuotevalvontaa, eikä virastolle kuulu tuotteiden vaatimuksenmukaisuuden tarkasteluun liittyviä tehtäviä. Tämän lain mukaiset viranomaistehtävät ovat näin ollen toisentyypisiä kuin Kilpailu- ja kuluttajaviraston ja kuluttaja-asiamiehen tämänhetkiset tehtävät.

### *Ruokavirasto*

Valvontaan liittyviä valtuuksia ja valvontakokemusta on myös maa- ja metsätalousministeriön alaisuudessa toimivalla Ruokavirastolla. Sen tehtävänä on varmistaa elintarvikeketjun turvallisuutta ja laatua, edistää eläinten terveyttä ja hyvinvointia, sekä turvata maatalouden toimintaedellytyksiä. Virasto myös muun muassa laatii ohjeita ja antaa neuvoja tuottajille, elintarvikeyrityksille, viranomaisille ja kuluttajille.

Ruokavirastolla on myös keskeinen kansallinen asiantuntija- ja valvontarooli maataloustuotteiden suojattujen nimitysten osalta. Se toimii kansallisena viranomaisena, joka käsittelee ja tarkastaa nimisuoja koskevat hakemukset, toimittaa hakemuksen EU-komissiolle sekä valvoo suojattujen nimitysten käyttöä markkinoilla. Ruokavirasto voi estää nimisuojaattujen tuotteiden harhaanjohtavan tai luvattoman käytön ja määrätä korjaavia toimenpiteitä tai kieltoja nimisuojaattujen tuotteiden virheellisestä käytöstä.

Ruokavirasto kuitenkin suorittaa elintarvikealan tarkastuksia osana tavanomaista elintarvikevalvontaa, joka ei liity käsityö- ja teollisuustuotteisiin.

### *Tulli*

Tullilaitoksen tehtäviin sisältyy jo nykyisin maantieteellisten merkintöjen ja muiden immateriaalioikeuksien valvonta tavaroiden maahantuonnin ja maastaviennin yhteydessä teollis- ja tekijänoikeuksien tullivalvonta-asetuksen ((EU) 608/2013) johdosta.

Tullilaitos voi esimerkiksi puuttua tavaroihin, joiden epäillään loukkaavan teollis- ja tekijänoikeuksia. Lisäksi Tulli voi tehdä tarkastuksia kuljetusvälineissä, konteissa tai muissa tiloissa, jos on perusteltu syy epäillä tavaroiden loukkaavan teollis- ja tekijänoikeuksia.

Tullilaitosta ei ole tarkoituksenmukaista asettaa asetuksen edellyttämäksi markkinavalvontaviranomaiseksi, mutta Tullin toimivaltuuksilla voidaan osin toteuttaa käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojaa koskevan EU-asetuksen valvontaa koskevat vaatimukset. Tämä koskee erityisesti varastoituja tuotteita ja sellaisia tiloja, jotka ovat käytössä kauttakulussa.

## **5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot**

### **5.2.1 Ruotsi**

Ruotsin asetusta täydentävässä kansallisessa laissa käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojasta (Ds 2024:18) Ruotsin Patentti- ja rekisterivirasto (Patent- och registreringsverket) on nimetty asetuksen edellyttämäksi yhteyspisteeksi.

Ruotsin asetusta täydentävässä kansallisessa laissa asetetaan niin ikään valvonnasta vastaavaksi viranomaiseksi Patentti- ja rekisterivirasto. Patentti- ja rekisterivirasto vastaa sekä tuottajien oman ilmoituksen tarkastamisesta että toteuttaa käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen valvontaa markkinoilla. Patentti- ja rekisterivirasto voi velvoittaa valvonnan kohteena olevan luovuttamaan asiakirjat ja muut tiedot, jotka tarvitaan valvontaa varten. Määräyksen tehosteeksi voidaan asettaa sakko. Patentti- ja rekisterivirasto voi myös pyytää toimijaa korjaamaan menettelynsä tai kieltää maantieteellisen merkinnän käytön. Merkinnän käyttökielto vastaa kieltoa, jota siviilioikeudellinen oikeudenhaltija voi hakea tuomioistuimessa immateriaalioikeusloukkaustapauksessa. Kiellon tai määräyksen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakko.

Ruotsin laissa annetaan hallitukselle tai hallituksen määräämälle viranomaiselle valtuutus antaa määräyksistä siitä, miten valvontaa tulee käytännössä toteuttaa. Hallitus tai viranomainen valtuutetaan myös antamaan määräyksiä luonnollisen henkilön, yrityksen tai muun talouden toimijan velvollisuudesta antaa tietoja ja toimittaa asiakirjoja. Määräyksiä annetaan myös tehokkaan koordinoinnin varmistamiseksi Patentti- ja rekisteriviraston ja niiden elinten tai henkilöiden välillä, jotka suorittavat tarkastuksia Patentti- ja rekisteriviraston toimeksiannosta.

Patentti- ja rekisteriviraston antamista päätöksistä voi valittaa markkinaoikeuteen. Patentti- ja rekisterivirasto voi myös viedä sakon määräämistä koskevan kanteen markkinaoikeuteen.

### **5.2.2 Tanska**

Tanskan Patentti- ja tavaramerkkivirasto on nimetty asetuksen edellyttämäksi yhteyspisteeksi.

Valvonnasta toimivaltaisiksi viranomaisiksi Tanska on nimennyt sekä Patentti- ja tavaramerkkiviraston että kansallisen Turvallisuus-teknologiaviranomaisen. Patentti- ja tavaramerkkivirasto vahvistaa maantieteelliseen merkintään liittyvät omassa ilmoituksessa annetut tiedot ja suorittaa tarkastuksia. Turvallisuus-teknologiaviranomainen vastaa maantieteellisten merkintöjen käytön valvonnasta markkinoilla. Viranomainen voi pyytää tiedoksi kaikki valvontatehtävien kannalta tarpeelliseksi katsomansa tiedot. Turvallisuus- ja teknologiaviranomaisella on myös pääsy valvonnan kannalta merkitykselliseksi pidettyihin liiketiloihin ja kuljetusvälineisiin. Kyseinen viranomainen voi antaa väliaikaisen kiellon

tuotteen toimitukselle, markkinoinnille tai näytteille panolle sekä määräyksen tuotteen myynnin tai toimituksen lopettamisesta, mikäli tuote ei täytä asetuksen tai lain sille asettamia sääntöjä.

Asetuksen tai lain vastaisesta toiminnasta voi seurata sakkorangaistus, tai enintään kahden vuoden vankeusrangaistus, mikäli rikos tehdään tahallisesti tai törkeästä huolimattomuudesta.

## **6 Lausuntopalaute**

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaanotti lausunnot maa- ja metsätalousministeriöltä, opetus- ja kulttuuriministeriöltä, Patentti- ja rekisterihallitukselta, Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta, Kilpailu- ja kuluttajavirastolta, Liikenne- ja viestintävirastolta, markkinaoikeudelta, Elinkeinoelämän keskusliitolta, Keskuskauppakamarilta, Suomen yrittäjät ry:ltä ja Suomen Tekstiili & Muoti ry:ltä.

Lausunnoissa suhtauduttiin pääasiassa myönteisesti hallituksen esitykseen laiksi käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojasta. Lausunnonantajat kannattivat suoraa rekisteröintiä Euroopan unionin teollisoikeuksien virastoon, joka vähentää paitsi jäsenmaille myös hakijoille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa ja kustannuksia. Esitystä Patentti- ja rekisterihallituksesta kansalliseksi yhteyspisteeksi pidettiin niin ikään tarkoituksenmukaisena. Myös Patentti- ja rekisterihallitus kannatti sille esitettyä roolia, ehdottaen kuitenkin arvioitavaksi tulisiko lakia Patentti- ja rekisterihallituksesta muuttaa siten, että siihen lisättäisiin virastolle ehdotetut uudet tehtävät. Patentti- ja rekisterihallitus kiinnitti lausunnossaan huomioita myös sille ehdotetuista uusista tehtävistä aiheutuviin kustannuksiin ja siihen, ettei viraston mahdollisista uusista tehtävistä ole mahdollista periä erillistä maksua pelkästään EU-asetuksen nojalla.

Lausunnonantajat kannattivat laajalti ehdotusta Turvallisuus- ja kemikaaliviraston säätämisestä käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen valvonnasta vastaavaksi markkinavalvontaviranomaiseksi. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto itse vastusti ehdotusta katsoen, että tehtävä olisi viranomaisresurssien käytön kannalta tarkoituksenmukaista säätää Kilpailu- ja kuluttajavirastolle, jolla on entuudestaan asiantuntemusta muun muassa harhaanjohtavasta markkinoinnista, miellelyhtymistä ja mielikuvista. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto huomautti lausunnossaan, ettei sillä ole entuudestaan aineettoman omaisuuden suojaa koskevaa asiantuntemusta tai kokemusta. Viraston mukaan komission vaikutusarvioon perustuva hallituksen esitysluonnoksen arvio markkinavalvonnan ja lainsäädännön täytäntöönpanokuluista on epärealistisen ottaen huomioon, ettei suunniteltu markkinavalvontatehtävä rajoitu pelkästään suomalaisiin suojattuihin tuotteisiin vaan koskee kaikkia suojattua käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisiä merkintöjä EU-alueella. Kuluja Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle aiheutuisi markkinavalvonnan lisäksi myös asianhallintajärjestelmien ja verkkosivujen ylläpidosta. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto kiinnitti lausunnossaan huomiota niin ikään siihen, että ilman lisäresursseja mahdolliset uudet tehtävät vievät resursseja muilta valvontasektoreilta, joissa turvallisuus on keskeistä ja joissa riskit hengelle ja terveydelle voivat olla merkittäviä.

Sekä Patentti- ja rekisterihallitus että Turvallisuus- ja kemikaalivirasto katsoivat lausunnoissaan niille säädettävien valvontatehtävien kustannusarvion olevan liian alhainen.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto kannatti säännöstä, jonka mukaan markkinaviranomaisen valvontakeinoista säädetään markkinavalvontalaissa. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto arvioi asetuksen tai kansallisen lain rikkomisesta aiheutuvien seuraamusten osalta uhkasakon olevan riittävä.

Markkinaoikeus katsoi lausunnossaan, että hallituksen esityksessä tulisi harkita ehdotetun lain käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojasta 5 §:n nojalla annetun ratkaisun luonnetta sekä sitä, onko Patentti- ja rekisterihallituksen päätös muutoksenhakukelpoinen.

Liikenne- ja viestintävirasto ei pitänyt lausunnossaan hallituksen esitysluonnoksessa ehdotettua muutosta sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 §:n 21 kohtaan riittävän yksiselitteisenä ja ehdotti sitä selkeytettävän.

Lausuntopalautteen johdosta ehdotusta sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muutokseksi muokattiin siten, että lain 3 §:n 21 kohtaan lisätään käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojasta annetun asetuksen 4 artiklan mukainen maantieteellinen merkintä. Ehdotusta hallituksen esitykseksi muutettiin myös siten, että Patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain 2 §:ään Patentti- ja rekisterihallituksen tehtävistä lisättiin käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteelliset merkinnät. Lisäksi tuottajien oman ilmoituksen tarkistamista koskevan 5 §:n perusteluihin lisättiin selvennys siitä, että Patentti- ja rekisterihallituksen päätökseen voi hakea muutosta normaalin hallintoprosessin mukaisesti Patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain 7 §:n perusteella.

Esityksen valmistelussa ei katsottu mahdolliseksi esittää resursointia lisämäärärahaesityksillä valtion vuoden 2026 talousarvioon. Asetuksen edellyttämä toimeenpano rahoitetaan ainakin ensivaiheessa kohdentamalla olemassa olevia resursseja uudelleen, tehostamalla viranomaisten nykyisiä tehtäviä ja toimintaa sopeuttamalla. Resurssitarpeet nojaavat arvioihin tulevien valvontatehtävien määrästä ja laadusta, joista täsmällisempää tietoa on saatavilla vasta kun viranomaisille kertyy käytännön kokemusta valvontatehtävistä. Jäsenvaltioiden on raportoitava viimeistään 2.12.2029 komissiolle valvontatoimista, ja tämän jälkeen viiden vuoden välein. Resurssintarpeiden uudelleen arviointi kytkeytyy valvontakäytäntöjen seurantaan ja siitä kerätyyn tietoon.

## **7 Säännöskohtaiset perustelut**

### **7.1 Laki käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojasta**

**1 §. Soveltamisala.** Pykälän 1 momentissa säädettäisiin lain tarkoituksesta. Lain tarkoituksena olisi antaa käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojasta annettua asetusta täydentävät kansalliset säännökset. Asetus on kansallisesti suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä. Kansallisella lainsäädännöllä voidaan asetusta täydentää vain asetuksessa annetun kansallisen liikkumavaran mukaisesti.

Lakia sovellettaisiin asetuksen 3 artiklan mukaan käsityö- ja teollisuustuotteisiin. Käsityö- ja teollisuustuotteilla tarkoitetaan asetuksessa tuotteita, jotka on valmistettu joko kokonaan käsin, käsityökalujen tai digitaalisten välineiden avulla tai mekaanisin keinoin, kunhan käsin tehty osuus on lopputuotteen tärkeä komponentti. Tuote voidaan valmistaa myös standardoidulla tavalla ja koneita käyttämällä. Kyseessä voisivat olla esimerkiksi sellaiset tuotteet kuten luonnonkivet, puutyöt, korut, tekstiilit, pitsit, ruokailuvälineet, lasi, posliini sekä vuodat ja nahat.

Lakia ei sovellettaisi maataloustuotteisiin tai elintarvikkeisiin eikä viineihin tai tislattuihin alkoholijuomiin, joille on omat nimisuojajärjestelmänsä.

**2 §. Rekisteröintimenettely.** Pykälässä säädettäisiin käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen rekisteröintimenettelystä Suomessa. Rekisteröinti noudattaisi

asetuksen 20 artiklan mukaista suoraa rekisteröintiä Euroopan unionin teollisoikeuksien virastoon EUIPO:on.

**3 §. Yhteyspiste.** Pykälässä nimettäisiin Patentti- ja rekisterihallitus kansalliseksi yhteyspisteeksi tuotteisiin ja hakemuksiin liittyvien teknisluonteisten kysymysten käsittelyyn. Asetuksen 20 artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltion tulee yhteyspisteen kautta avustaa EUIPO:a suorien hakemusten tarkastamisessa. Tarkastamiseen sisältyy muun muassa hakemusten sisältämien tietojen tarkastaminen, tietoja koskevien lausuntojen antaminen ja muihin viraston selvityspyyntöihin vastaaminen. Yhteyspisteen tulee asetuksen mukaan olla toiminnassaan hakijoista riippumaton ja puolueeton.

Patentti- ja rekisterihallitus toimii työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla teollisoikeuksien rekisteröintiviranomaisena. Virasto rekisteröi tavaramerkkejä, mallioikeuksia ja patenteja. Suojatut nimet muodostavat jo nykyisin tavaramerkkien rekisteröintiesteen, minkä vuoksi Patentti- ja rekisterihallituksella on aiempaa osaamista maantieteellisistä merkinnöistä. Patentti- ja rekisterihallituksella on myös vakiintunutta yhteistyötä EUIPO:n kanssa tavaramerkkien ja mallien osalta. Virasto on näin ollen parhaiten soveltuva viranomainen edustamaan Suomea myös EUIPO:n perustettavassa neuvoa-antavassa elimessä, jonka tehtävänä on antaa lausuntoja EUIPO:n maantieteellisten merkintöjen osastolle.

**4 §. Ilmoitus tuotteen tuote-eritelmänmukaisuudesta.** Pykälässä säädettäisiin valmistajien omasta ilmoituksesta tuotteen vaatimustenmukaisuudesta asetuksen artikla 51 mukaisesti. Käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisin merkinnöin suojattujen tuotteiden valmistajien tulee käyttää esimerkiksi markkinatarkastusten ja tullitarkastusten sujuvoittamiseksi lupatodistusta tuotteen valmistamista varten. Valmistaja toimittaisi ennen tuotteen saattamista markkinoille sekä sen jälkeen joka kolmas vuosi tämän lain 5 §:ssä säädetylle toimivaltaiselle viranomaiselle eli Patentti- ja rekisterihallitukselle oman ilmoituksen tuotteen tuote-eritelmän mukaisuudesta. Päivitetty oma ilmoitus tuotteen tuote-eritelmänmukaisuudesta tulee toimittaa myös, mikäli tuotetta muutetaan.

**5 §. Ilmoituksen tarkastaminen.** Pykälässä nimettäisiin Patentti- ja rekisterihallitus viranomaiseksi, joka tarkastaa ja vahvistaa omassa ilmoituksessa annettujen tietojen kattavuuden ja myöntää lupatodistuksen tai uusii voimassa olevan lupatodistuksen asetuksen 51 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Tarkastus tapahtuisi ennen tuotteen saattamista markkinoille. Tarkastuksessa on kyse tuotteen tuote-eritelmänmukaisuuden varmistamisesta, eli esimerkiksi siitä, että tuotteen ominaisuudet, tuotantomenetelmä ja valmistuspaikka ovat tuote-eritelmän mukaisia. Tarkastus on siis luonteeltaan pääasiassa tekninen.

Patentti- ja rekisterihallituksen päätökseen voi hakea muutosta normaalin hallintoprosessin mukaisesti Patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain 7 §:n nojalla.

**6 §. Markkinavalvontaviranomainen.** Pykälän 1 momentissa nimettäisiin Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisistä merkinnöistä vastaavaksi markkinavalvontaviranomaiseksi. Käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen käyttöä tulee asetuksen 54 artiklan mukaan seurata tarkastuksin, jotta voidaan estää vilpilliset käytännöt ja varmistaa markkinoilla olevien tuotteiden vaatimustenmukaisuus. Valvontaa varten jäsenvaltioiden tulee nimetä viranomainen tai viranomaiset.

Teollisoikeuksien valvonta on lähtökohtaisesti dispositiivista, eli osapuolten omatoimisen harkinnan ja aloitteellisuuden varassa. Asetus käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojasta kuitenkin velvoittaa jäsenvaltiot asettamaan valvonnasta vastaavan viranomaisen tai viranomaiset, toteuttamaan valvontaa sekä säätämään tehokkaista,

oikeasuhteista ja varoittavista seuraamuksista. Markkinavalvontaa koskeva toimivalta on syytä antaa sellaiselle lainsäädännön noudattamista valvovalle viranomaiselle, jolla on parhaat edellytykset ja asiantuntemus arvioida valvontatoimien perusteena olevia seikkoja ja toteuttaa valvontaa. Esityksen valmistelun perusteella katsotaan, että Turvallisuus- ja kemikaalivirasto olisi sopivin viranomainen toteuttamaan nimenomaan tuotteisiin kohdistuvaa valvontaa, johon sisältyy tuotteiden vaatimustenmukaisuusarviointi.

Markkinavalvonta-asetukseen perustuvan markkinavalvontalain esitöiden mukaan yleiset ja yhdenmukaiset markkinavalvonnan sääntelypuitteet, joihin viitataan tuotesektorikohtaisessa lainsäädännössä, keventävät tuotekohtaisten säädösten rakennetta ja sisältöä. Ehdotuksen valmistelussa on näin ollen katsottu tarkoituksenmukaiseksi käyttää käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisin merkinnöin suojattujen tuotteiden kansallisessa valvonnassa Turvallisuus- ja kemikaalivirastoa ja nimenomaan markkinavalvontalain valvontakehikkoa.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto seuraisi markkinoita maantieteellisten merkintöjen väärinkäytön havaitsemiseksi ja toteuttaisi tarkastuksia markkinavalvontalain ja oman harkintansa mukaan. Mikäli maantieteellisten merkintöjen väärinkäyttöä havaitaan, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi käyttää markkinavalvontalain keinoja tämän lain tai asetuksen vastaiseen toimintaan puuttuakseen.

Toimivaltaisena viranomaisena Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi Patentti- ja rekisterihallituksen ohella esittää asetuksen 32 artiklan 4 kohdan mukaista rekisteröinnin peruuttamista. Maantieteellisten merkintöjen käytön seurannassa olisi kyse tavanomaisesta markkinavalvonnasta. Valvontaviranomaisen olisi hoidettava tehtävänsä riskiperusteisesti mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tämä laki ei vaikuta muun lainsäädännön soveltumiseen eikä muiden viranomaisten toimivaltaan muun lainsäädännön nojalla. Markkinavalvontalaissa säädetään myös markkinavalvontaviranomaisen ja Tullin tietojenvaihdosta ja yhteistyöstä. Markkinavalvontalain 11 §:n perusteella markkinavalvontaviranomaisella ja Tullilla on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä luovuttaa valvonnan kannalta välttämättömiä tietoja toisilleen ja saada niitä muilta valvontaviranomaisilta.

Tulli toimii asetuksen 54 artiklan mukaisena valvontaviranomaisena Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ohella. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 608/2013 teollis- ja tekijänoikeuksien tullivalvonnasta antaa tulliviranomaisille toimivallan valvoa teollis- ja tekijänoikeuksia sellaisten tavaroiden osalta, joihin unionin tullilainsäädännön mukaisesti sovelletaan tullivalvontaa tai tullitarkastusta, ja suorittaa tarkastuksia tällaisille tavaroille teollis- ja tekijänoikeuslakeja loukkaavien toimien estämiseksi. Teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamisesta annettu direktiivi 2004/48, eli niin sanottu täytäntöönpanodirektiivi myös velvoittaa jäsenvaltioita tehokkaaseen yhteistyöhön tulliviranomaisten välillä ja jakamaan keskenään tietoja rajan ylittävistä tavaraliikenteistä ja siihen liittyvistä rikkomuksista. Teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanodirektiivi kattaa laajalti kaikki teollis- ja tekijänoikeudet, mukaan lukien käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteelliset merkinnät. Teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanodirektiivi näin ollen jo sellaisenaan velvoittaa tulliviranomaisia varmistamaan teollis- ja tekijänoikeuksien yhdenmukainen ja vahva suojia sisämarkkinoilla. Tämän lisäksi teollis- ja tekijänoikeuksien tullivalvonnasta annettua asetusta 608/2013 on tarkoitus muuttaa 1.12.2025 niin, että sen piiriin tulevat kaikki teollis- ja tekijänoikeudet, mukaan lukien käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteelliset merkinnät.

Pykälän 2 momentissa täsmennettäisiin markkinavalvontaviranomaisen valvontakeinoista säädettyä laissa eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta. Käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojasta annettu asetus ei sisälly markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1020, jäljempänä markkinavalvonta-asetus, soveltamisalaan. Asetusta ei näin ollen ole mukautettu Euroopan unionin markkinavalvontasääntelyn kehykseen, mikä tarkoittaa sitä, että markkinavalvontatoimet ja asetuksen velvoitteiden rikkomisen seuraamukset on pitkälti jätetty kansalliseen harkintavaltaan.

Markkinavalvontalain esitöiden mukaan yhdenmukainen markkinavalvontasääntely selkeyttää säännöksiä valvontaviranomaisten käytössä olevista toimenpiteistä. Myös kansallisella tasolla on katsottu lainsäädännön ja valvontamenettelyjen yhdenmukaisuuden hyödyntävän niin sääntelystä vastaavia viranomaisia, markkinavalvontaviranomaisia kuin talouden toimijoitakin. Käytännössä valvontaa toteutettaisiin sen varmistamiseksi, että tuotteet ovat niiden tuotetietelmän ja muiden niille säädettyjen vaatimusten mukaisia. Markkinavalvontalaki mahdollistaa valvonnan ulottamisen myös sähköiseen kaupankäyntiin, mihin EU:n digipalveluasetus ((EU) 2022/2065) antaa lisäkeinoja.

Markkinaviranomainen toteuttaisi tämän lain soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden valvontaa markkinavalvontalain asettamissa rajoissa oman harkintansa mukaisesti. Markkinavalvontalain 6 §:n mukaan markkinavalvontaviranomaisen on hoidettava tehtävänsä tehokkaalla ja riskinarviointiin perustuen mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla. Kaikki markkinavalvontalain valvontatoimet eivät välttämättä olisi tarkoituksenmukaisia tämän lain piiriin sisältyvien tuotteiden valvonnassa, tai yksittäisissä valvontatapauksissa. Esityksen valmistelussa harkittiinkin aluksi säädettyä tässä laissa yksittäisistä markkinavalvontalain valvontakeinoista, joita Turvallisuus- ja kemikaaliviraston olisi tullut soveltaa tämän lain mukaisessa valvonnassa. Vaihtoehtoisesti harkittiin myös tiettyjen markkinavalvontalain sisältämien valvontatoimien rajaamista valvontaviranomaisen soveltamisalan ulkopuolelle. Yksittäisesti säädettyjen valvontakeinojen etuihin lukeutuisi muun muassa viranomaistoiminnan yksiselitteinen ennustettavuus ja tarkkarajaisuus.

Ehdotuksen valmistelussa tultiin kuitenkin siihen tulokseen, että huomattava osa markkinavalvontalain valvontakeinoista olisi suoraan sovellettavissa myös lain käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojasta noudattamisen valvontaan. Markkinavalvontalain esitöissä (HE 40/2016) todetaan, että horisontaalisiin säännöksiin viittaaminen yksittäisissä tuotteita koskevassa lainsäädännössä keventää tuotekohtaisten säästöjen rakennetta ja sisältöä. Horisontaalisiin säännöksiin viittaaminen sektorilainsäädännössä myös yhdenmukaistaa viranomaisten valvontamenettelyjä lain soveltamisalaan kuuluvilla tuotesektoreilla.

Markkinavalvontalain soveltamisala on pitkälti, muttei kuitenkaan täysin yhdenmukainen markkinavalvonta-asetuksen kanssa. Markkinavalvontalaki on aiemminkin katsottu soveltuvaksi myös sellaisessa sektorikohtaisessa sääntelyssä, joka ei sisälly markkinavalvonta-asetuksen soveltamisalaan, kuten esimerkiksi säteilylain valvonnassa. Yhdenmukaistamalla valvontakeinot varmistetaan, että EU:n tuotelainsäädännön täytäntöönpanoa valvotaan johdonmukaisesti ja tehokkaasti.

Viranomaisten toimintaa rajaavat paitsi säädökset myös oikeusperiaatteet, joista osa on kirjattu lainsäädäntöön. Markkinavalvontalain 6 §:n mukaan viranomainen käyttää tarkoituksenmukaisuusharkintaa tiettyyn tapaukseen kohdistuvia valvontakeinoja harkitessaan. Tehtävät tulee myös tarvittaessa asettaa tärkeysjärjestykseen. Viranomaisen toimintaa ohjaa

tämän lisäksi muun muassa EU:n perussopimukseen kirjattu suhteellisuusperiaate, joka ohjaa myös EU:n toimielinten päätöksentekoa. Suhteellisuusperiaatteen mukaan käytettyjen keinojen tulee olla järkevässä suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden, eikä toimien tule olla suhteettoman ankaria tai lieviä. Viranomaisen on toimittava vain siinä laajuudessa kuin on tarpeen ja asianmukaista esimerkiksi selvityksen pyytämiseksi tai pakkokeinojen käyttämiseksi. Toimien on oltava tasapuolisia, ja asianosaisia on kohdeltava oikeudenmukaisesti. Käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen valvontatoimia harkitessaan vastuuviranomainen punnitsee markkinavalvontalaissa säädettyjen valvontatoimien tarkoituksenmukaisuutta suhteessa edellä mainittuihin oikeusperiaatteisiin.

## **7.2 Laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta**

Laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta 1137/2016, 1 §:n 33 kohta

Muutetaan markkinavalvontalain 1 §:ää siten, että se kattaa käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojasta annetun lain, lisäämällä 1 §:ään 33 kohta.

Muutetaan markkinavalvontalain 1 §:n 32 kohta siten, että lauseen lopun piste muutetaan puolipisteeksi.

Eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muutokset tulevat voimaan samanaikaisesti tämän lain kanssa.

## **7.3 Laki sähköisen viestinnän palveluista**

Sähköisen viestinnän palveluista annettu laki 917/2014 3 §:n 21 kohta

Muutetaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 §:n 21 kohta siten, että se kattaa käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteelliset merkinnät

Muutetaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 §:n 20 kohtaa siten, että lauseen lopun piste muutetaan puolipisteeksi.

Pykälän 21 kohdan mukaista suojatun nimen ja suojatun merkin määritelmää muutettaisiin siten, että siihen lisättäisiin käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojasta annetun asetuksen 4 artiklan mukainen maantieteellinen merkintä. Kyseisessä artiklassa todetaan tarkemmin, mitä käsityö- ja teollisuustuotteet ovat. Taustalla on kyseisessä asetuksessa säädetty verkkotunnusten valvontaa koskevat vaatimukset. Verkkotunnusten rekisteröinnistä ja valvonnasta säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 §:n 21 kohdassa. Lain 169 §:ssä säädetään Liikenne- ja viestintäviraston oikeudesta poistaa verkkotunnus. Tämä oikeus on liitetty suojatun nimen ja suojatun merkin määritelmään. Koska asetuksen 46 artikla edellyttää vastaavaa viranomaisen toimivaltaa nimisuojuustuotteiden osalta, tulisi kyseiseen määritelmään lisätä käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisellä merkinnällä suojatut tuotteet. Näin .fi-verkkotunnusten riidanratkaisumenettelyä voitaisiin soveltaa myös näiden tuotteiden osalta. Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muutokset tulee voimaan samanaikaisesti tämän lain kanssa.

## **7.4 Laki Patentti- ja rekisterihallituksesta**

Laki Patentti- ja rekisterihallituksesta 578/2013, 2 §:n 1 momentti

Muutetaan Patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain 2 §:n 1 momenttia siten, että se kattaa käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteelliset merkinnät.

Patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain 2 §:n 1 momenttiin lisättäisiin Patentti- ja rekisterihallituksen tehtäviin kuuluviksi käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteelliset merkinnät.

Patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain muutokset tulevat voimaan samanaikaisesti tämän lain kanssa.

## **8 Voimaantulo**

Ehdotetaan, että lait tulevat voimaan keväällä 2026. Asetusta sovelletaan 1.12.2025 alkaen.

## **9 Toimeenpano ja seuranta**

Maa- ja metsätalousministeriön asettaman nimisuoijatyöryhmän tehtävänä on käsitellä viinien, tislattujen alkoholijuomien ja maataloustuotteiden, mukaan lukien elintarvikkeet, liittyviä kysymyksiä. Nimisuoijatyöryhmä tarkastelee nimisuoijajärjestelmien toimeenpanoon liittyviä kysymyksiä, tekee kehittämis ehdotuksia ja antaa lausuntoja järjestelmän toimeenpanoon liittyvissä kysymyksissä. Nimisuoijatyöryhmässä voidaan käsitellä viinejä, tislattuja alkoholijuomia ja maataloustuotteita koskevan nimisuoijajärjestelmän ja käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen järjestelmän välisiä synergioita ja samankaltaisuuksia.

## **10 Suhde muihin esityksiin**

### **10.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä**

Käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojasta annetun asetuksen eräänä tarkoituksena on muodostaa yhdessä maataloustuotteiden ja viinien ja tislattujen alkoholijärjestelmien kanssa yhtenäinen nimisuoijajärjestelmä tuotekategoriasta riippumatta. Ehdotusten päätavoitteina on myös vahvistaa maantieteellisten merkintöjen suojaa ja lisätä merkintöjen käyttöä ja hyödyntämistä koko EU:n alueella.

Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden nimisuoijajärjestelmä uudistettiin vuonna 2024, jolloin maataloustuotteiden, mukaan lukien elintarvikkeiden, viinin ja tislattujen juomien nimisuoijajärjestelmät yhdistettiin, pois lukien kuitenkin viinisektorin nimisuojaan liittyvä valvonta.

Tällä hetkellä voimassa oleva EU-tason perusasetus on 13.4.2024 julkaistu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1143 viinejä, tislattuja alkoholijuomia ja maataloustuotteita koskevista maantieteellisistä merkinnöistä sekä aidoista perinteisistä tuotteista ja maataloustuotteiden vapaaehtoisista laatumerkinnöistä, asetusten (EU) N:o 1308/2013, (EU) 2019/787 ja (EU) 2019/1753 muuttamisesta sekä asetuksen (EU) N:o 1151/2012 kumoamisesta.

Säädökset on pantu kansallisesti täytäntöön laeilla elintarvikelain 5 §:n, sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 §:n ja maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain 3 §:n muuttamisesta (26.11.2024). Maataloustuotteille ja elintarvikkeille on Suomessa voimassa kaksiportainen rekisteröintimenettely, jonka vastuuviranomaisena toimii Ruokavirasto.

Eduskunnassa on vireillä hallituksen esitykset HE 46/2025 ja HE 179/2025. Niissä ehdotetaan muutettavaksi markkinavalvontalain 1 §:n 1 momenttia ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 §:ää. Ehdotukset tulee sovittaa yhteen tämän ehdotuksen kanssa.

## **10.2 Suhde talousarvioesitykseen**

Ei tiedossa lisäresursseja talousarviossa.

## **11 Suhde perustuslakiin ja säättämisyjärjestys**

### **11.1 Omaisuuden suoja**

Täytäntöön pantava asetus ja laki käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojasta vahvistavat tiettyyn maantieteelliseen alueeseen liittyvien maantieteellisten merkintöjen suojaa unionissa. Ehdotuksella voi olla myönteinen vaikutus Euroopan unionin perusoikeuskirjan 17 artiklan 2 kohdan mukaisiin teollisoikeuksiin.

### **11.2 Elinkeinovapaus**

Ehdotus uudeksi suojajärjestelmäksi ei vaaranna EU:n perusoikeuskirjan ja perustuslain 18 §:n turvaamaa turvaamaan elinkeinovapautta ja oikeutta tehdä ja harjoittaa vapaasti valitsemaansa ammattia. Kuka tahansa talouden toimija voi ryhtyä valmistamaan käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisillä merkinnöillä suojattuja tuotteita niiden tuote-eritelmää käyttämällä. Markkinoilla on myös vastaavia korvaavia tuotteita.

### **11.3 Henkilötietojen suoja**

Ehdotus ei vaaranna Euroopan unionin perusoikeuskirjan 8 artiklassa ja Suomen perustuslain 10 §:ssä turvattua yksityiselämän suojaa. Mikäli henkilötietoja luovutetaan, yleissääntelynä on huomioitava yleinen tietosuojasetus ja sen mukaiset tietosuojaperiaatteet, kuten tietojen tarpeellisuus, minimointi ja käyttötarkoitussidonnaisuus.

### **11.4 Vastuu ympäristöstä, luonnosta ja sen monimuotoisuudesta ja kulttuuriperinnöstä**

Ehdotuksella voi olla myönteinen vaikutus perustuslain 20 §:n mukaiseen kaikille kuuluvaan vastuuseen luontoa ja sen monimuotoisuutta, ympäristöä ja kulttuuriperintöä kohtaan sekä EU:n perusoikeuskirjan mukaiseen korkeaan terveydensuojelun tasoon, turvallisuuteen ja ympäristön suojeluun. Ehdotuksen kattamat tuotteet ovat osa paikallista kulttuuriperintöä, niitä valmistetaan rajallinen määrä ja maantieteellisellä merkinnällä varustetut tuotteet ovat todennäköisesti myös kestävämpiä kuin edullisemmat vastineensa, joita ei ole suojattu maantieteellisin merkinnöin. Maantieteellisillä merkinnöillä suojatut tuotteet myös todennäköisemmin tuotetaan Euroopan unionissa, jossa ympäristönormit ovat tiukemmat kuin muilla markkina-alueilla.

### **11.5 Tehokkaat oikeusturvakeinot**

Ehdotuksella on mahdollinen myönteinen vaikutus perusoikeuskirjan 47 artiklan ja perustuslain 21 §:n mukaiseen oikeuteen tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin, sillä ehdotuksella parannetaan käsityö- ja teollisuustuotteiden valmistajien mahdollisuuksia suojata teollis- ja tekijänoikeutensa unionissa, etenkin valtioiden rajat ylittävissä tilanteissa. Ehdotuksen valvontajärjestelmä mahdollistaa tehokkaan puuttumisen teollisoikeuksien rikkomistapauksiin.

### 11.6 Saamelaiden oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin

Esityksen taustalla oleva asetus voi vaikuttaa positiivisesti Suomen perustuslaissa saamelaisille tunnustettuun oikeuteen ylläpitää kulttuuriaan (perustuslaki 17 §:n 3 mom.). Saamenkäsiyötuotteille voitaisiin järjestelmän voimaantulon myötä hakea maantieteellisen merkinnän suojaa, joka perustuu tuotteen ja sen alkuperäalueen väliseen yhteyteen ja on luonteeltaan kollektiivinen. Merkintä antaa tuotteelle suojan muun muassa mielleyhtymiä ja jäljittelyä vastaan. Tavaramerkkisuoja perustuu yleensä yksittäisen toimijan yksinoikeuteen ja siihen, että merkkien välillä on sekaannusvaara. Siinä missä kansallinen tavaramerkki rajoittuu valtion alueelle, maantieteellinen merkintä voi koskea rajattua maantieteellistä aluetta, eli paitsi kansallisvaltion aluetta myös tiettyä kansallisvaltion sisällä sijaitsevaa aluetta, sekä useiden valtioiden alueelle ulottuvaa aluetta. Tällainen suoja voisi osaltaan tukea saamelaiden kulttuurin harjoittamisen ja kehittämisen edellytyksiä.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

#### *Ponsi*

Koska asetuksessa on säännöksiä, joita ehdotetaan täydennettäväksi lailla, annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

**1.**

**Laki**

**käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojasta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

**1 luku**

**Yleiset säännökset**

**1 §**

*Soveltamisala*

Tässä laissa säädetään käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojasta ja asetusten (EU) 2017/1001 ja (EU) 2019/1753 muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2023/2411, jäljempänä *asetus*, täydentävistä säännöksistä.

**2 §**

*Rekisteröintimenettely*

Käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen rekisteröintimenettelyssä noudatetaan Suomessa asetuksen 20 artiklassa tarkoitettua suoraa rekisteröintimenettelyä.

**3 §**

*Yhteyspiste*

Patentti- ja rekisterihallitus toimii asetuksen 19 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuna keskitettynä yhteyspisteenä.

**4 §**

*Ilmoitus tuotteen tuote-eritelmänmukaisuudesta*

Valmistaja toimittaa Patentti- ja rekisterihallitukselle oman ilmoituksen tuotteen tuote-eritelmänmukaisuudesta asetuksen 51 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti.

**5 §**

*Ilmoituksen tarkastaminen*

Patentti- ja rekisterihallitus tarkastaa omassa ilmoituksessa annettujen tietojen paikkaansa pitävyyden ja myöntää lupatodistuksen tai uusii voimassa olevan lupatodistuksen asetuksen 51 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

## 2 luku

### Valvonta ja seuraamukset

#### 6 §

##### *Markkinavalvontaviranomainen*

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoo Suomessa markkinoille saataville asetettuja käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisin merkinnöin suojattuja tuotteita.

Markkinavalvontaviranomaisen tehtävistä ja toimivaltuuksista säädetään tämän lain lisäksi eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016).

## 3 luku

### Voimaantulo

#### 7 §

##### *Voimaantulo*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

## 2.

### Laki

#### **eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*muutetaan* eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain (1137/2016) 1 §:n 1 momentin 32 kohta, sellaisena kuin se on laissa 186/2025, sekä

*lisätään* 1 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 186/2025, uusi 33 kohta seuraavasti:

#### 1 §

##### *Soveltamisala*

Tätä lakia sovelletaan seuraavien lakien soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden markkinavalvontaan, jollei mainituissa laeissa toisin säädetä:

32) kuluttajatuotteiden turvallisuudesta annettu laki (184/2025);

33) käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojasta annettu laki ( / ).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

## Laki

### sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 3 §:n 21 kohta, sellaisena  
kuin se on laissa 661/2024, seuraavasti:

3 §

#### *Määritelmät*

Tässä laissa tarkoitetaan:

21) *suojatulla nimellä ja suojatulla merkillä* kauppa-, tavaramerkki-, yhdistys-, säätiö- tai puolerekisteriin merkittyä nimeä ja merkkiä sekä toiminimilaissa (128/1979) tai tavaramerkkilaissa (544/2019) tarkoitettua vakiintunutta nimeä, toissijaista tunnusta ja tavaramerkkiä sekä julkisyhteisön, valtion liikelaitoksen, itsenäisen julkisoikeudellisen laitoksen, julkisoikeudellisen yhdistyksen ja vieraan valtion edustuston ja sen toimielimen nimeä, elintarvikelaissa (297/2021) tarkoitettua nimisuoja tuotetta sekä käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisistä merkinnöistä annetussa laissa ( / ) tarkoitettua merkintää;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

## Laki

### Patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* Patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain (578/2013) 2 §:n 1 momentti,  
sellaisena kuin se on laissa 1497/2016, seuraavasti:

2 §

### *Tehtävät*

Patentti- ja rekisterihallitus käsittelee patenttia, integroidun piirin piirimallia, hyödyllisyysmallioikeutta, mallioikeutta, tavaramerkkiä, käsityö- ja teollisuustuotteen maantieteellistä merkintää, yrityskiinnitystä, kaupparekisteriä, yhdistysrekisteriä, säätiörekisteriä ja säätiölaissa (487/2015) tarkoitettua säätiöiden valvontaa, tekijänoikeuden yhteishallinnoinnista annetussa laissa (1494/2016) tarkoitettua valvontaa, tilinpäätösasiakirjojen julkistamista, toiminimeä ja tilintarkastuslaissa (1141/2015) tarkoitettua tilintarkastusvalvontaa koskevat asiat sekä tarjoaa näihin tehtäviin liittyviä tietopalveluja.

\_\_\_\_\_

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

\_\_\_\_\_

Helsingissä 22.1.2026

**Pääministeri**

**Petteri Orpo**

Elinkeinoministeri Sakari Puisto

2.

**Laki**

**eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
muutetaan eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain (1137/2016) 1 §:n 1  
momentin 32 kohta, sellaisena kuin se on laissa 186/2025, sekä  
lisätään 1 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 186/2025, uusi 33 kohta seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

*Ehdotus*

1 §

1 §

*Soveltamisala*

*Soveltamisala*

Tätä lakia sovelletaan seuraavien lakien  
soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden  
markkinavalvontaan, jollei mainituissa laeissa  
toisin säädetä:

Tätä lakia sovelletaan seuraavien lakien  
soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden  
markkinavalvontaan, jollei mainituissa laeissa  
toisin säädetä:

32) kuluttajatuotteiden turvallisuudesta  
annettu laki (184/2025).

32) kuluttajatuotteiden turvallisuudesta  
annettu laki (184/2025);

33) käsityö- ja teollisuustuotteiden  
maantieteellisten merkintöjen suojasta  
annettu laki ( / ).

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20*

..

3.

**Laki**

**sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
muutetaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 3 §:n 21 kohta, sellaisena  
kuin se on laissa 661/2024, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

*Ehdotus*

3 §

3 §

*Voimassa oleva laki*

*Ehdotus*

*Määritelmät*

Tässä laissa tarkoitetaan:

21) **suojatulla nimellä ja suojatulla merkillä** kauppa-, tavaramerkki-, yhdistys-, säätiö- tai puolerekisteriin merkittyä nimeä ja merkkiä sekä toiminimilaissa (128/1979) tai tavaramerkkilaisissa (544/2019) tarkoitettua vakiintunutta nimeä, toissijaista tunnusta ja tavaramerkkiä sekä julkisyhteisön, valtion liikelaitoksen, itsenäisen julkisoikeudellisen laitoksen, julkisoikeudellisen yhdistyksen ja vieraan valtion edustuston ja sen toimielimen nimeä *sekä* elintarvikelaissa (297/2021) tarkoitettua nimisuoja tuotetta;

*Määritelmät*

Tässä laissa tarkoitetaan:

21) **suojatulla nimellä ja suojatulla merkillä** kauppa-, tavaramerkki-, yhdistys-, säätiö- tai puolerekisteriin merkittyä nimeä ja merkkiä sekä toiminimilaissa (128/1979) tai tavaramerkkilaisissa (544/2019) tarkoitettua vakiintunutta nimeä, toissijaista tunnusta ja tavaramerkkiä sekä julkisyhteisön, valtion liikelaitoksen, itsenäisen julkisoikeudellisen laitoksen, julkisoikeudellisen yhdistyksen ja vieraan valtion edustuston ja sen toimielimen nimeä, elintarvikelaissa (297/2021) tarkoitettua nimisuoja tuotetta *sekä käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisistä merkinnöistä annetussa laissa ( / )* tarkoitettua merkintää;

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20*

..

**4.**

**Laki**

**Patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* Patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain (578/2013) 2 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1497/2016, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

*Ehdotus*

2 §

2 §

*Tehtävät*

*Tehtävät*

Patentti- ja rekisterihallitus käsittelee patenttia, integroidun piirin piirimallia, hyödyllisyysmallioikeutta, mallioikeutta, tavaramerkkiä, yrityskiinnitystä,

Patentti- ja rekisterihallitus käsittelee patenttia, integroidun piirin piirimallia, hyödyllisyysmallioikeutta, mallioikeutta, tavaramerkkiä, *käsityö- ja teollisuustuotteen*

*Voimassa oleva laki*

kaupparekisteriä, yhdistysrekisteriä, säätiörekisteriä ja säätiölaissa (487/2015) tarkoitettua säätiöiden valvontaa, tekijänoikeuden yhteishallinnointia koskevassa laissa (1494/2016) tarkoitettua valvontaa, tilinpäätösasiakirjojen julkistamista, toiminimeä ja tilintarkastuslaissa (1141/2015) tarkoitettua tilintarkastusvalvontaa koskevat asiat sekä tarjoaa näihin tehtäviin liittyviä tietopalveluja.

\_\_\_\_\_

*Ehdotus*

*maantieteellistä merkintää*, yrityskiinnitystä, kaupparekisteriä, yhdistysrekisteriä, säätiörekisteriä ja säätiölaissa (487/2015) tarkoitettua säätiöiden valvontaa, tekijänoikeuden yhteishallinnoinnista annetussa laissa (1494/2016) tarkoitettua valvontaa, tilinpäätösasiakirjojen julkistamista, toiminimeä ja tilintarkastuslaissa (1141/2015) tarkoitettua tilintarkastusvalvontaa koskevat asiat sekä tarjoaa näihin tehtäviin liittyviä tietopalveluja.

\_\_\_\_\_

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20*

. .